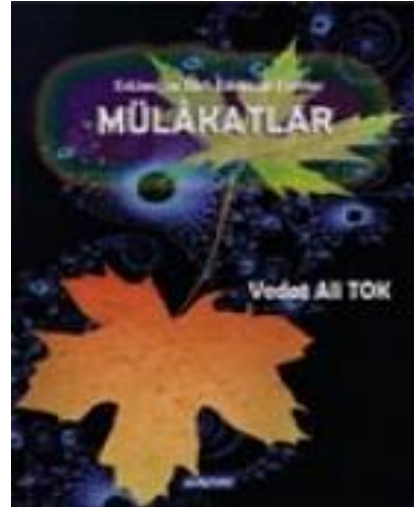

**VEDAT ALİ TOK, ESKİMEYEN TÜRK EDEBİYATI
ÜZERİNE MÜLAKATLAR, LAÇİN YAYINLARI, 2007
KAYSERİ, 209s.**

*İbrahim Etem BUYRUK**

Vedat Ali TOK tarafından “Eskimeyen Türk Edebiyatı Üzerine Mülakatlar” başlığı altında 2007 yılında yayınlanan kitap, Klasik Türk şiiri üzerine uzman araştırmacılarla yapılan mülakatları içeren bir çalışmadır. Kitap, şu başlıklardan oluşmaktadır:

* Hanife Dilek Batislam
ile Klasik Edebiyatımız
Üzerine Bir Hasbıhal

*Rıdvan Canım’la
Geçmiş ve Gelecek Üzerine...

* Ömür Ceylan’ın Aynasında Önce Aşk Vardı...

* Muhammed Nur Doğan ile Fuzûlî’den Şeyh Galip’e...

* Atabey Kılıç ile Edebiyat Üzerine

* M. Fatih Köksal ile Klasik Türk Edebiyatı Eğitimi Üzerine

* Günay Kut ile Yazmalar Arasında

* Muhsin Macit İle Gelenekten Geleceğe

* Mine Mengi ile Eski Türk Edebiyatı Üzerine...

* Nevzat Özkan ile Türk Dili Üzerine Sohbet

*Cihan Okuyucu ile Eski Edebiyatımız ve Yazmalar
Üzerine...

*Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı
Doktora Öğrencisi, e-mail: ie_buyruk@hotmail.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

* Yekta Saraç ile Belagat Üzerine...

* Mustafa Tatçı ile Tasavvuf Edebiyatının Bilinmeyenleri Üzerine

* Emine Yeniterzi ile Divan Edebiyatı ve Na't Üzerine

Sunuş bölümünde yazar, mülakat yapılacak araştırmacının hangi dalda uzman ise o alan ile ilgili sorular sormaya özen gösterdiğini belirtmektedir. Mülakat başlıklarından da araştırmacı ile uzmanlık sahası arasındaki paralelliği görmek mümkündür. Mülakata geçilmeden önce hangi araştırmacıyla mülakat yapılıyorsa o araştırmacının özgeçmişine mülakatın başında yer verilmektedir.

Kitap, “Hanife Dilek BATISLAM ile Klasik Edebiyatımız Üzerine Bir Hasbihal” adlı mülakatla başlamaktadır. Batıslam, Divan edebiyatı ile Halk edebiyatının müştereklerine değindikten sonra Hasbihaller üzerine geniş bilgilere yer verir. Divan ve halk şairlerinin birbirini etkilediğine işaret eden Batıslam, Divan şiirindeki sevgili tipi üzerinde bir değerlendirmeye de mülakatta yer vermektedir. Divan şairleri ile Alevi-Bektaşî şairler arasındaki etkileşimin yanı sıra edebiyatın sosyal hayatla olan ilişkisi üzerine tespitleri de kitapta yer alan konular arasındadır.

“Rıdvan CANIM’la Geçmiş ve Gelecek Üzerine” adlı mülakatta Canım, Divan şiirinin anlatılmasında görevli bazı insanların bu işi gönülsüzce yapması nedeniyle bu kültürün genç nesillere yeteri kadar anlatılmadığını ifade etmektedir. Latifi tezkiresi üzerine doktora çalışması yapan Canım, Latifi’nin değerlendirmeleriyle tezkiresinin son derece orijinal bir eser olduğunu vurgulamaktadır. Latifi’nin Kastamonulu olmayan bazı şairleri Kastamonulu olarak gösterdiği yönündeki ithamlara da cevap veren Canım, bu iddiayı savunanların yeteri kadar araştırma yapmadan Âşık Çelebi ve Hasan Çelebi’nin görüşlerini benimsediklerini belirtir. Akademik ilerlemenin yabancı dile bağlanmasını da eleştiren Canım, “Göz Gazeli” adını verdiği “gözlerin” redifli şiirini de bizlerle paylaşır.

“Ömür CEYLAN’ın Aynasında Önce Aşk Vardı...” adlı mülakatta Ceylan, dil öğrenmek için Kuveyt’te kaldığı dönemle ilgili ilginç bilgiler aktarır. Ceylan’ın aktarmış olduğu bilgilerden en çarpıcı olanı ise Arap ülkesinde Arapça kursunda okutulan kitapların İngilizlerce hazırlanmasıdır. Bu kitapta Osmanlı ile alakalı olumsuz bilgilerin de yer aldığını ifade eden Ceylan, mülakatta Klasik edebiyat araştırmacısının sahip olması gereken özellikler ile “Önce Aşk Vardı” ve “Böyle Buyurdu Sûfi” adlı kitapları hakkındaki değerlendirmelere de yer vermektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

“Muhammed Nur DOĞAN ile Fuzûlî’den Şeyh Galip’e...” adlı mülakatta Doğan’ın Erzurum’da yetişmesi sebebiyle daima denize özlem duyduğunu ve bu nedenle de çocukken dalgıç olmak istediğini öğrenmekteyiz. Divan şiirine olan sevgisini ifade eden Doğan, Abdülkadir Karahan başkanlığındaki Eski Türk Edebiyatı kürsüsüne sekreter olarak atanması sonrasında bu kürsüde asistan olmayı ve akademik alanda ilerlemeyi tercih etmiştir. Divan şiiri üzerine pek çok soruya açıklık getiren Doğan, tenkidin doğru bir şekilde yapılması gerektiğini vurgulamakta, doğru ile yanlış olanı idrak etmemize yardımcı bir araç olduğunu belirtmektedir. Şeyh Galip’in “Hüsn ü Aşk” mesnevisini yeniden inceleyerek ilim âlemine kazandıran Doğan, mesneviyi inceleme süreci ve bu süreçte edinmiş olduğu tespitlere de yer vermektedir. İskender Pala’nın yayınladığı “Fatih Divanı” isimli çalışmanın yanlışlarla dolu olduğunu, bu çalışmanın Fatih Sultan Mehmed hakkında yanlış kanaatlerin oluşmasına sebebiyet verdiğine işaret ederek, bu kitabın basılmaması konusunda gayretlerinin olduğunu fakat basılmasının önüne geçemediğini belirtir. Metin şerhi konusuna da değinen Doğan, metin şerhinde tek yönlü bir anlayış yerine inter disiplinler anlayışla tarih, sosyal antropoloji, sanat tarihi, sosyoloji v.b. gibi bilimlerin mutlaka göz önüne alınarak metinlerin incelenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. “Fuzûlî’nin Poetikası” adlı kitabıyla bu sahada önemli bir yeniliğe kapı aralayan Doğan, Yahya Kemal Beyatlı’ya ithaf ettiği “Eski Şiirin Rüzgârıyla” isimli şiirini bizlerle paylaşmaktadır.

“Atabey KILIÇ ile Edebiyat Üzerine” adlı mülakatta Kılıç, genel olarak üniversitelerimizin sorunlarına değinmektedir. Kayseri ile ilgili bir kitap yazmak istediğini belirten Kılıç, Emir Kalkan’ın “Kanatsız Kuşlar Şehri” isimli kitabında Kayseri’nin geçmişten günümüze uzanan panoramasıyla başarılı bir çalışma gerçekleştirdiğini belirtir. Orhan Şaik Gökyay’ın “Destursuz Bağa Girenler” adlı çalışmasını da kısaca değerlendiren Kılıç, Gökyay’ın akademik unvana sahip olmamasına rağmen akademisyenlerin korkulu rüyası olduğunu, akademik unvana sahip olmadığı için eleştirmiş olduğu kişilerin çeşitli platformlarda Gökyay’dan bu tenkitin acısını çıkarma gibi bir ihtimalinin olmamasının onu günümüz bilim adamlarından ayıran önemli hususları arasında yer aldığını ifade eder.

“M. Fatih KÖKSAL ile Klasik Türk Edebiyatı Eğitimi Üzerine” adlı mülakatın diğer mülakatlara daha samimi bir ortamda yapıldığı izlenimi uyanmaktadır. Üniversitelerin sorunlarına değinen Köksal, akademik kariyer ve kadroların merkezi sınav sonrasında

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

atamaların yapılmasını, yetki ile sorumluluğun birlikte dengeli bir şekilde yürütülmesi gerektiğini, üniversite ödeneklerinin yerinde kullanılmamasını ve gençlerin hak arama konusunda yetersiz olduğunu belirtir. Ömrünün büyük bir kısmının karakollar, hastaneler ve mahkemelerde geçirdiğini, mücadeleci bir kişiliğe sahip olduğunu belirten Köksal, mücadelenin çok önemli bir eylem olduğunu vurgular. Klasik şiirimizle yeni şiiri karşılaştıran Köksal, güçlü şairlerin bu malzemeden yararlandığı ölçüde başarılı olduğunu ve bu sebeple şiirlerinin köklü bir temele dayandığını belirtir. Klasik Türk şiiri derslerinde öğrenci merkezli bir eğitim-öğretim sistemini derslerinde uygulayacağını belirterek, katılımcıları bölüm öğrencilerinden oluşan Şeyh Galip konulu panelde öğrencilerin gayretlerine işaret etmektedir.

“Günay KUT ile Yazmalar Arasında” adlı mülakatta Kut, Orhan Şaik Gökyay’ın kendisi üzerinde büyük etkiye sahip olduğunu, Ali Nihat Tarlan ve Fahir İz gibi hocalardan divan şiirini anlama ve araştırma yeteneğini geliştirdiğini vurgulamaktadır. Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu’nun (TÜYATOK) hazırlanmasında görev alan Günay Kut, el yazmalarımız ve katalog çalışmaları hakkında önemli bilgilere yer vermektedir. Katalog çalışmalarının tam anlamıyla tamamlanamadığına değinen Kut, Batılı bir Türkolog’un ifadesiyle Türkiye’nin bir yazma eser ambarı olduğunu ama bu ambarda ne olduğunun tam olarak bilinemediğine işaret etmektedir. Doçentlik jürilerinde çok titiz davrandığını, her hangi bir haksızlığa mahal vermemek için adayın bilimsel çalışmalarını çok iyi bir şekilde incelediğini vurgulamaktadır. Saha araştırmacılarına çok okumalarını, Arapça ve Farsça bilgisinin yanı sıra Osmanlı Türkçesine de hâkim olmalarını tavsiye etmektedir.

“Muhsin MACİT ile Gelenekten Geleceğe” adlı mülakatta Macit, şiirin toplum hayatındaki etkisi ile divan şiirinin sosyal hayatla münasebetine işaret etmektedir. Macit’in “Gelenekten Geleceğe” isimli çalışmasının Türkiye Yazarlar Birliği tarafından ödüle layık görüldüğü belirtilen makalede geleneğin büsbütün terk edilemeyeceği vurgulanır. Mülakatının sonunda kardeşine ithaf ettiği “Uzun Yol Şoförü” isimli şiire de yer vermektedir.

“Mine MENGİ ile Eski Türk Edebiyatı Üzerine” adlı mülakatta Mengi’nin “Eski Türk Edebiyatı Tarihi” isimli kitabını niçin yazdığını ve kitabı yazarken karşılaşmış olduğu güçlüklerle yer vermektedir. Prof. Dr. Hasibe Mazioğlu’nun teşvikiyle aynı zamanda doçentlik tezi olan “Divan Şiirinde Hikemi Tarzın Büyük Temsilcisi Nâbî” üzerine bir araştırma hazırladığını, divan şiirinin ifade tarzı ile ilgili araştırmalar da yaptığını belirtmektedir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

“Cihan OKUYUCU ile Eski Edebiyatımız ve Yazmalar Üzerine...” adlı mülakatta, Okuyucu’nun uzun yıllar Kayseri’de görev yapması ve burada yaşadıkları, yurt dışında bulunduğu yıllarda buralarda yer alan yazma eserlerin durumu ve yapmış olduğu çalışmalara değinmektedir. İskender Pala’nın Divan şiirinin sevdirmesindeki çabalarını takdirle karşılayan Okuyucu, gençlerin Klasik Türk şiirine olan ilgisinin her geçen gün daha da arttığını belirtmektedir.

“Nevzat ÖZKAN ile Türk Dili Üzerine Sohbet” adlı mülakatta üniversite gençliğinin genel durumu ve Türkçe’nin bugünkü meseleleri üzerine değerlendirmelere yer verilmektedir.

“Yekta SARAÇ ile Belâgat Üzerine...” adlı mülakatta, Divan şiirinin isimlendirilmesi problemi, belâgat, Kur’ân-ı Kerim ve belâgat ilişkisi, belâgat üzerine yazılmış kaynakların durumu, lise kitaplarında edebi sanatların ele alınış şekilleri üzerine değerlendirmeler yer almaktadır. Eski edebiyatın farklı isimlendirilmesi tartışmalarında kendisinin bu edebiyat için “Klasik Türk Edebiyatı” ismini tercih ettiğini belirtir. Belâgat üzerine değerlendirmelerde bulunan Saraç, bu saha üzerinde yazılmış belâgat kitaplarını da irdelemektedir. MEB’in Lise Edebi Sanatlar adlı kitabını da kısaca değerlendiren Saraç, kitapta yer alan bazı terimlerin belâgat eserlerinde gördüğümüz isimlendirmeye aykırı olduğunu belirtir.

“Mustafa TATÇI ile Tasavvuf Edebiyatının Bilinmeyenleri Üzerine” adlı mülakatta Tatçı, akademik yayınlarda müşterek kitap hazırlama projelerini niçin tercih ettiğini, tasavvufi sembollerin şiirde işleniş şekilleri ve Yunus Emre Divanı’nın tenkitli metnini hazırlama süreci hakkında edindiği bilgilere yer vermektedir. Yunus Emre Divanı’nı hazırlarken Orhan Şaik Gökyay’ın görüşlerinden bizzat yararlanma fırsatı bulduğunu, yol gösterici bilgilerinden yararlandığını belirtir. Yapıcı tenkitlere her zaman açık olduğunu belirten Tatçı, Yunus Emre Divanı’nın ilk baskısında Mustafa Argunşah’ın tenkitinin kendisi açısından yararlı bir çalışma olduğunu, Argunşah’ın yapıcı ve haklı tenkitleri ışığında bazı düzeltmelere gittiğini belirtmektedir. Tatçı aynı zamanda akademik ilerlemelerin yabancı dile endekslenmesini de eleştirmektedir.

Son mülakat ise na’t üzerine doktora çalışması hazırlayan Emine YENİTERZİ ile gerçekleştirilmiştir. “Emine YENİTERZİ ile Divan Edebiyatı ve Na’t Üzerine” adlı bu mülakatta Yeniterzi, kendisini na’t türünü araştırmaya yönelten sebepleri, Klasik Türk şiirinin sevdirmesi konusundaki çabalarını ve bu saha üzerinde yapılmış çalışmalar ile genç akademisyenlerde görmüş olduğu eksikliklere değinmektedir. Amil Çelebioğlu’nun teşviklerinden

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*

bahseden Yeniterzi, na'tlar üzerinde çalışma hazırlamasının kendisi için hem ilmi hem de manevi kazanımlar sağladığını belirtir. Divan şiirinde na't türü ile şiir yazmayan şairlerin de olduğunu vurgulayarak na't yazmanın bir mecburiyetin sonucu olmadığını belirtir. Mülakatta Şeyh Galip'in görünüşte aykırı gibi görünen bazı beyitlerini değerlendiren Yeniterzi, Şeyh Galip'in şâirâne ve dâhiyane bir üslupla Hz. Peygamberi methettiğini belirtir.

Vedat Ali TOK tarafından gerçekleştirilen bu mülakatların Divan şiirimize önemli katkılar sağlayacağı açıktır. Yazardan; Mustafa İSEN, Cemal KURNAZ, İskender PALA, Cem DİLÇİN, İsmail ÜNVER, Hasibe MAZIOĞLU gibi daha pek çok araştırmacıyla yeni mülakatlar gerçekleştirmesini bekliyor, çalışmasından ötürü kendisini kutluyoruz.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/8 Fall 2009*